Màster universitari en **Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes**

Treball de fi de màster

Títol:

COL.LECTIUS AMB CONDUCTES DISRUPTIVES QUE DIFICULTEN EL SEU APRENENTATGE, I MILLORA DELS SEUS RESULTATS AMB L'APRENENTATGE EMOCIONAL APLICAT A L'AULA DE TECNOLOGIA

Cognoms: ***López Acosta***

Nom: ***Rosario***

Titulació:

Màster en Formació del Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes

Especialitat: ***Tecnologia***

Director/a: ***Oscar Farrerons Vidal***

Data de lectura: ***22/06/2017***

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH
Facultat d'Informàtica de Barcelona

COL.LECTIUS AMB CONDUCTES DISRUPTIVES QUE DIFICULTEN EL SEU APRENENTATGE, I MILLORA DELS SEUS RESULTATS AMB L'APRENENTATGE EMOCIONAL APLICAT A L'AULA DE TECNOLOGIA

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ: Antecedents i Objecte del TFM..... 02

2. DEFINICIÓ DE LES CONDUCTES DISRUPTIVES..... 04

3. DEFINICIÓ I CONTEXT DEL PROBLEMA..... 05
3.1. Fitxes d'estudi sobre les Conductes Disruptives..... 05
3.2. Anàlisi de les fitxes annexades sobre Conductes Disruptives..... 07
3.3. Descripció i anàlisi de les Conductes Disruptives..... 09
- L'Agressivitat..... 09
- Les Emocions Negatives..... 13

4. DESCRIPCIÓ DE LES SOLUCIONS: Intervencions individuals o grupals..... 17
4.1. Objectius de l'Aprenentatge Emocional..... 17
4.2. Aprenentatge Emocional..... 18
4.3. Estratègies a l'Aula per millorar la convivència escolar.
- Estratègies de convivència escolar per solucionar conductes disruptives: l'Agressivitat..... 18
  - Intervenció Individual per combatre l'Agressivitat..... 18
  - Intervenció Grupal: Programa KIVA..... 19
- Estratègies de convivència escolar per solucionar conductes disruptives: les Emocions Negatives..... 20
  - Intervenció Individual..... 20
  - Intervenció Grupal..... 21
- Estratègies de convivència escolar per solucionar conductes disruptives: Pensaments i Emocions..... 22
  - Intervenció Individual: Tècniques emocionals autoreflexives..... 22
  - Intervenció Grupal:
    - WEBQUEST..... 23
    - APS: "Conèixer és estimar"..... 25

5. CONCLUSIONS..... 27

6. BIBLIOGRAFIA..... 29

7. ANNEXES: Fitxes d'estudi sobre Conductes Disruptives.....

1. INTRODUCCIÓ: ANTECEDENTS I OBJECTE DEL TFM

El TFM (Treball Final de Màster) parla sobre les conductes disruptives dels alumnes que pateixen molts centres educatius actualment, i que és un element problemàtic i distorsionador per al bon funcionament de les classes. Aquests determinats comportaments disruptius afecten greument el procés d'aprenentatge de la resta de companys, i dificulten la tasca del professorat en poder gestionar correctament l'Aula.

La meva inquietud i curiositat sobre aquestes conductes disruptives va sorgir de la meva experiència pràctica en un Centre de Secundària de l'Hospitalet de Llobregat. Per l'obtenció del títol del Màster de Professorat d'Educació Secundària s'han de fer una sèrie de pràctiques tutelades per un professor assignat del mateix centre. En el meu cas, el meu tutor assignat va ser un professor del Departament de Tecnologia, que va fer de guia i supervisor de la meva estada en el Centre educatiu.

A principis del mes de Novembre del 2017, vaig començar a fer les pràctiques del Màster de Professorat de Educació Secundària, a un Centre d'Educació Secundària de la meva ciutat de residència actual. Primerament, les pràctiques van consistir en l'observació de les tècniques emprades per impartir classes educatives, part del meu tutor i professors de Tecnologia, per després, poder fer classes de manera autònoma, però amb la supervisió del tutor assignat.

L'assistència i observació de les classes de Tecnologia van ser a tots els cursos: 1er, 2on, 3er i 4rt de la ESO i 1er i 2on de Batxillerat, i anava alternant les classes teòriques amb les classes pràctiques a l'Aula Taller de Tecnologia.

Segons la meva observació, els alumnes conflictius amb conductes disruptives, que interrompen i molesten a la resta de companys a les classes teòriques, tenen un comportament totalment diferent a l'Aula Taller de Tecnologia. A Taller són més respectuosos, aplicats, i participatius amb els projectes tecnològics que allà es plantegen, i te n'adones de la importància de les emocions, la proximitat a l'hora d'ensenyar i aprendre, i on els alumnes aprenen de forma més motivadora en contexts més còmodes, on són més atesos, i tenen emocions positives que dificulten la irrupció de conductes disruptives.

Per poder elaborar el meu TFM (Treball Final de Màster), vaig considerar convenient i enriquidor el poder obtenir dades empíriques d'un determinat sector de l'alumnat que em permetis reforçar i fonamentar la part teòrica sobre l'Aprenentatge Emocional. Els alumnes escollits eren els més representatius per les seves conductes disruptives i que es concentren majoritàriament en els grups A de cada curs de la ESO, però que en el meu cas els grups escollits van ser de 2on B i 2on D, perquè el meu tutor de pràctiques els fa un seguiment més exhaustiu.

A l'Aula Taller de Tecnologia, els grups es divideixen per la meitat i es fan grups de dos alumnes per cada ordinador. Això fa que el grup al estar reduït a la meitat sigui més gestionable i l'atenció més personalitzada. Aquí l'alumne se sent més atès i escoltat. És un context educatiu més proper on els alumnes participen més a les classes amb un ambient més relaxat i controlat, i on hi ha una proximitat més directe amb el professor. Els adolescents volen aprendre, volen ser escoltats i volen donar la seva opinió, però els hem d'ensenyar a expressar les seves emocions d'una manera intel·ligent i eficaç, evitant d'aquesta manera les conductes disruptives que no beneficien a ningú.

Segons Daniel Goleman, Professor de psicologia de la Universitat de Harvard i autor del besteller Intel·ligència Emocional, la intel·ligència emocional es defineix com ***"la capacidad de reconocer, aceptar y canalizar nuestras emociones para dirigir nuestras conductas a objetivos deseados, lograrlo y compartirlos con los demás".***

Principalment, el TFM es divideix en 4 grans blocs ben diferenciats, per poder abordar la problemàtica anteriorment exposada:

1. En el Primer bloc, es defineix i es descriu de forma introductòria les conductes disruptives, per poder tenir una visió global de la problemàtica que pateixen els centres educatius, per després analitzar-la de forma més detallada.

2. En el Segon bloc, es parla sobre com l'entorn influencia en l'aparició d'aquestes conductes distorsionadores. Per analitzar l'entorn, i a grans trets la psicologia dels alumnes disruptius, s'ha escollit primerament fer-ho de forma empírica mitjançant el complimentat de fitxes descriptives. Aquestes fitxes descriptives s'adjunten al final del treball, i són anònimes, i descriuen a 11 subjectes de forma anònima i que són representatius de conductes disruptives, que es van repetint a altres cursos i grups. Les fitxes s'han pogut elaborar i complimentar gràcies a la col·laboració del meu tutor de pràctiques, que també és tutor dels subjectes analitzats. Els alumnes escollits són dels grups 2on B i 2on D, dels quals ell s'encarrega personalment de les seves tutories, i té un coneixement més exhaustiu dels alumnes seleccionats.
   Un cop s'han exposat i estudiat diferents casos a través de les fitxes, analitzarem de manera més detallada cadascuna de les emocions i pensaments que originen les conductes disruptives. Cercant l'origen podem conèixer millor les seves característiques i poder abordar i aplicar de manera més efectiva estratègies emocionals.

3. En el tercer bloc, descrivim i analitzem diferents estratègies de convivència escolar que ens poden ajudar a corregir les conductes disruptives, i poder integrar a l'alumne conflictiu de nou al sistema educatiu. Aquestes correccions conductuals es faran a través de Tècniques emocionals, que permetran a l'alumne tenir eines emocionals que els permetin controlar les emocions i pensaments negatius que propicien aquests determinats comportaments.

4. El 4rt bloc correspon a les conclusions, que són un petit resum i reflexions personals sobre tota la informació exposada i analitzada sobre el tema exposat, que en el meu cas són les Conductes Disruptives.

Amb aquest treball es pretén donar eines al professorat i als alumnes per que pugui afrontar la problemàtica de les conductes disruptives a través de l'Aprenentatge Emocional, específicament en la utilització de Tècniques Emocionals que ens permetin corregir-les, i dotar als alumnes d'habilitats emocionals que els permetin controlar les emocions i pensaments negatius, que les propicien.

Aquest Treball sobre conductes disruptives pretén ser un document de consulta i orientatiu per al personal de la Comunitat educativa, en cap moment s'ha realitzat amb la finalitat de ser un decàleg d'obligat compliment. Sobre la problemàtica educativa exposada hi ha una extensa i variada documentació que té diferents punts de vista de com podria ser la resolució dels conflictes que plantegen aquests tipus de comportaments. Només s'ha enfocat des de la seva correcció en el Centre, encara que seria positiu estendre-la a l'entorn que envolta al subjecte afectat.

2. DEFINICIÓ DE LES CONDUCTES DISRUPTIVES

Les conductes disruptives dels alumnes són conductes antisocials i són un problema greu i a les Aules dels Centres educatius de la ESO.

Molts autors, com Julián Pérez i Ana Gardey (2011), han parlat de les seves característiques, però la definició que més s'ajusta a la seva problemàtica seria la següent:

" *El concepto de **conducta** disruptiva, también conocido como **disrupción**, es muy común en el ámbito de la enseñanza obligatoria y, como se menciona en el primer párrafo, la familia de estos términos proviene de la lengua inglesa. Se trata de problemas que interrumpen una actividad o proceso, que impiden su desarrollo normal y, dependiendo del caso, sano".*

*"Cada vez más, el trabajo de los docentes se ve obstaculizado por un accionar disruptivo por parte de los estudiantes, que no hace otra cosa que reflejar el creciente vacío que sentimos los seres humanos al enfrentarnos a la vida sin herramientas suficientes para comprenderla, sin objetivos a largo plazo, sin relaciones interpersonales profundas en las cuales apoyarnos para atravesar los momentos **difíciles** y para crear recuerdos felices".*

*"Este **comportamiento** disruptivo de ciertos alumnos ocasiona diversas consecuencias, entre las cuales se encuentra el malestar del docente y su potencial miedo a volver al aula, así como un impacto negativo en el aprendizaje de los demás estudiantes ". Julián Pérez Porto i Ana Gardey (2011).*

Actualment, als Centres d'Educació Secundària, existeix un percentatge significatiu d'alumnes amb conductes disruptives que dificulten l'aprenentatge a l'Aula, i segons el Centre educatiu, els alumnes disruptius els separen en grups especials, ò per al contrari, s'inclouen i s'integren dintre de la resta de l'alumnat.

Les conductes disruptives són conductes antisocials que dificulten el procés d'ensenyança-aprenentatge per part del professor, i perjudiquen el bon funcionament del grup, així com l'atenció a l'Aula. El professorat ha de posar especial atenció a aquests alumnes i ha de poder solucionar aquestes conductes pel bon funcionament de la classe. Per poder solucionar i corregir aquestes conductes, hem de tenir en compte varis aspectes que influeixen en el desenvolupament d'aquests comportaments disruptius.

Una via de solució d'aquestes conductes disruptives és l'aplicació de l'Aprenentatge Emocional, com així ho indica el "Projecte de convivència i èxit educatiu" (2014), del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya, com a una eina de control i de gestió de les emocions que provoquen aquests comportaments. Aquesta eina ens dotarà d'una sèrie d'habilitats emocionals que ens permetran una millor adaptabilitat al medi que ens envolta, i a relacionar-nos amb els demés.

Els professors són conscients que els alumnes es diferencien uns dels altres, pel seu nivell acadèmic i rendiment escolar, però també per les seves habilitats emocionals. Un aspecte que la ciència està investigant, i que està descobrint que el ventall d'habilitats personals influeix de manera decisiva en l'adaptació psicològica, en el seu benestar emocional, i fins i tot arriba als seus èxits acadèmics i conseqüentment en el seu futur laboral.

Hi ha diverses teories de la Intel·ligència emocional, però estan les que segueixen la línia que una intel·ligència emocional ens permet una millor adaptació al nostre entorn, i contribueixen al benestar psicològic i al creixement personal. Un dels models que millor aborda aquestes premisses és l'estudi científic proposat per Mayer i Salovey (1997); Mayer, Caruso i Salovey (1999). Per aquests autors la IE (intel·ligència Emocional) és:

"La habilitat per percebre, valorar i expressar emocions amb exactitud, la habilitat per accedir i/o generar sentiments que facilitin el pensament; la habilitat per comprendre emocions i el coneixement emocional i la habilitat per regular les emocions promovent un creixement emocional e intelectual" (Mayer y Salovey, 1997)

Les habilitats integrades en aquest model ens semblen de suma importància i creiem que han de ser habilitats essencials d'obligada ensenyança a l'escola (Fernández-Berrocal y Extremera, 2002).

3. DEFINICIÓ I CONTEXT DEL PROBLEMA

Les conductes disruptives són produïdes principalment per adolescents que volen cridar l'atenció dels professors i dels seus companys, i que acostumen a tenir problemes de carència de normes/afecte. Són tàctiques per provar a l'adult i tenir protagonisme entre la resta de companys de classe.

Característiques de las Conductes Disruptives: Mala educació, Insolència, Falta de cooperació, Desobediència, Provocació, Agressivitat, Dificulta l'aprenentatge i les relacions interpersonals, Causa estrès al professor....etc

Les conductes disruptives es poden produir per alumnes ja integrats en el centre, ò per alumnes nous. En el primer cas, el Centre disposa d'un historial específic de l'adolescent que el pot ajudar a localitzar quin ha estat l'origen o detonant d'aquest canvi, ò agreujament d'aquesta conducta disruptiva, en el segon cas el Centre haurà de localitzar els orígens de la conducta mitjançant els recursos de que disposi, i així poder realitzar un perfil psicològic del nou alumne.

3.1 Fitxes de Camp sobre les Conductes Disruptives

Per poder fer una bona diagnosi del problema de les conductes disruptives, estudiarem varis perfils psicològics i de comportament d'una selecció d'alumnes, que per les seves característiques resulten representatius. S'omplirà una fitxa model per cada alumne i serà de manera anònima i les dades seran proporcionades pel meu tutor de pràctiques que també és tutor i responsable de 2on grup de la ESO. Així que la selecció d'alumnes escollit serà de 2on grup de la ESO, principalment del grup A, que és on s'agrupen principalment els alumnes amb conductes disruptives.

Es va proposar al Director del Centre de Secundària, el poder realitzar de forma anònima una sèrie de fitxes sobre conductes disruptives d'un número determinat d'alumnes que poguessin ser representatives, i es va escollir els grups de 2on A i 2on D, de la ESO, perquè el meu tutor de pràctiques era el seu tutor i els coneixia perfectament. L'objectiu d'aquestes fitxes disruptives és l'elaboració d'una sèrie de perfils disruptius que ens ajudin de manera inicial a focalitzar el problema conductual d'aquests alumnes.

Els grup A (de 1er, 2on, 3r i 4rt), són grups on es concentren en major proporció els alumnes amb conductes disruptives, i les fitxes es faran principalment d' un determinat sector del grup 2on A, i 2on D, per poder avaluar i analitzar en major mesura les carències emocionals que poden tenir aquests alumnes disruptius.

Les fitxes de camp ens ajudaran a analitzar i conèixer els contextos socials en que viuen aquests nois, el seu perfil psicològic, el seu comportament a classe, i la seva evolució acadèmica, del 1er i 2on Quadrimestre, ja que del 3er Quadrimestre encara no es disposaven notes.

Les fitxes seran anònimes i ens donaran una visió global de quines carències emocionals presenten aquests grups amb els alumnes amb conductes disruptives. Un cop avaluats procedirem a estudiar estratègies educatives que ens puguin ajudar a millorar les carències que pateixen aquests alumnes.

A continuació parlarem de com està organitzat i gestionat els grups A de la ESO en el Centre educatiu assignat per fer les pràctiques:

Organització dels grups A per part del Centre escolar

El Centre educatiu de les meves pràctiques, concentra principalment als alumnes amb conductes disruptives en els grups A, dels cursos 1er, 2on, 3er i 4rt de la ESO, per que són grups difícils de gestionar, i per que requereixen una especial atenció per part del professorat.

A 1r d'ESO els alumnes entren de nou al centre, amb lo que no es te a priori, cap dada sobre ells, però venen acompanyats normalment d'un informe de primària. En funció dels informes de primària que lliuren els centres de procedència dels alumnes en les entrevistes als centres de secundària, (això es fa al Juny quan l'alumne es matricula), i dels resultats de les competències bàsiques de cada alumne, es considera la possibilitat de que vagi a un grup A o no.

S'intenta que als grups A vagin els alumnes amb conductes disruptives, els alumnes d'aprenentatge lent, però també aniran els alumnes que tinguin informes de l'EAP (Equip d'Assessorament Psicopedagògic) que així ho aconsellin.

L'assignació és revisable als primers 15 dies de Setembre i es torna a fer una altra vegada l'assignació dels alumnes (es fa mitjançant proves de nivell, comprensió lectora, matemàtiques, etc...), per que tota la informació sigui fiable per part dels tutors/es de primària i perquè les competències bàsiques a vegades resulten inexactes.

El motiu general de fer aquest tipus d'agrupament, és el d'oferir a l'alumne un ensenyament acord amb les seves capacitats i intentar fer una adaptació grupal. També afavoreix que la resta de grups tinguin un ritme d'aprenentatge que correspongui a les seves capacitats.

Normalment els grups A es doten amb reforços de les assignatures instrumentals (Llengües i Matemàtiques) i tenen desdoblament en petit grup per poder gestionar millor les classes. En principi es vol aconseguir fer un aprenentatge més personalitzat, en funció del seu nivell, per fer un aprenentatge més efectiu i facilitar a l'alumne el poder superar el curs partint del nivell que té.

Gràcies a la col·laboració del meu tutor de pràctiques assignat en el Centre d'Educació Secundària "Bisbe Berenguer", he pogut omplir una sèrie de fitxes que reflecteixen uns determinats perfils representatius de conductes disruptives. El nivell escollit és el de 2on de la ESO, perquè ell és el seu tutor responsable i va fent un seguiment més detallat tant acadèmic com personal dels alumnes d'aquest grup.

Model de Fitxa emprada per fer el Treball de Camp

Nº de Subjecte	Es posa un número de subjecte, sense especificar el seu nom. Les fitxes són anònimes i ens serviran per estudiar casos i perfils reals que poden repetir-se als Instituts
Curs i Classe	**2on A i 2on D**: S'ha escollit aquest curs i aquests grups perquè contenen més perfils representatius de conductes disruptives, i el meu tutor és el seu responsable.
CONDICIONANTS EXTERNS:	Es descriuran els condicionants externs més representatius que viu l'alumne fóra del Centre i que creiem que poden influir a la seva personalitat.
DESCRIPCIÓ PSICOLÒGICA:	Es descriurà a grans trets, la personalitat i comportament de l'alumne objecte d'estudi.
COMPORTAMENT A CLASSE I DESCRIPCIÓ DE LA DISRUPCIÓ:	Es descriuran les relacions interpersonals, amb d'altres companys i amb el Professorat. Com són les seves conductes disruptives a classe.
EVOLUCIÓ DE LES NOTES DE LES ASSIGNATURES:	Descriurem la seva Avaluació en aquest curs escolar 2016-2017, des de l'inici fins al 3er Quadrimestre ja que no ha donat temps a poder incorporar les notes de l'últim quadrimestre. I indicarem les notes de Tecnologia, per veure si continuen la mateixa dinàmica que les altres.

3.2 Anàlisi de les fitxes exposades sobre conductes disruptives

Descripció de les dades rellevants de les fitxes descriptives:

Segons les fitxes exposades anteriorment, hem pogut observar que existeixen diferents perfils amb diferents graus de conductes disruptives. A continuació descriurem els trets més importants.

Subjecte 1: Noia extravertida que interromp a classe, pertany a una família espanyola amb poc recursos, i que fa poc seguiment escolar i a casa.

Subjecte 2: Noia amb conducta disruptiva consistent en interrompre a classe, s'altera amb facilitat, i pertany a una família colombiana sense problemes econòmics, molt sobre protectora i religiosa.

Subjecte 3: Noi molt conflictiu tutelat per l'EAIA, introvertit i baixa autoestima, amb problemes d'addiccions i de robatoris a classe. Actualment està expulsat del Centre fina a final de curs.

Subjecte 4: Noia extravertida que interromp a classe, i té una família espanyola amb recursos però que fa poc seguiment escolar.

Subjecte 5: Noi amb conductes disruptives que presenta una personalitat extravertida ò introvertida depenent de la situació. Quadre psicològic d'immaduresa, i alta auto estima, i interromp a classe. De família àrab, té seguiment escolar per part de la seva mare.

Subjecte 6: Noi extravertit i sociable, amb perfil de mal tractador amb parelles de l'escola, manipulador i pèrdua del control emocional. Interromp a classe i amenaça als seus companys. Família amb poc recursos i poc seguiment familiar, també es tenen sospites de maltractament familiar per part del pare.

Subjecte 7: Noi introvertit mentider i molt influenciable. Interromp a classe i té conflictes amb els seus companys. La seva família tenen un nivell econòmic baix i actualment està atès pels Serveis Socials

Subjecte 8: Noi influenciable i introvertit, que té certa discapacitat psicològica, que encara no està reconegut però que està en curs de valoració. La seva conducta disruptiva és lleu i no presenta problemes familiars i tenen cura de tenir un seguiment escolar.

Subjecte 9: Noia extravertida i immadura. Desconcentració a les classes i pertany a una família d'ètnia gitana que tenen prejudicis masclistes i veuen malament el tenir estudis.

Subjecte 10: Noi extravertit, mentider i manipulador. Interromp a classe, té un comportament masclista vers les seves companyes, i pertany a una família àrab on té seguiment escolar per part d'un germà.

Subjecte 11: Noi extravertit i molt sociable, bons sentiments, però amb molta inseguretat personal. Interromp a classe i te perfil de líder. La seva família no presenta problemes econòmics i hi ha seguiment escolar.

S'han escollit 11 subjectes representatius per les seves conductes disruptives, i pertanyen als grups de 2on C i 2on D de la ESO. Les dades descriptives tant psicològiques com de comportament, han estat facilitades pel seu tutor de curs. Si ens fixem en denominadors comuns dels subjectes, podem veure que quasi tots ells tenen un ambient familiar conflictiu, que els afecta personalment i després ho reflecteixen a l'Escola. És important el seguiment familiar, i tant la seva absència com la seva sobre protecció no ajuden al desenvolupament personal del noi.

Les conductes disruptives poden influenciar-se per contextos familiars adversos, però també per les característiques psicològiques de cada subjecte, i les hem de localitzar i distingir d'aquelles que estan ocasionades per discapacitats cognitives.

Els subjectes nº 3, 6, i 7, presenten perfils d'agressors, i tenen conflictes amb el professor i amb els seus companys. L'agressivitat és un greu problema que ens afecta a tots i que hem de cercar una solució conjunta. Aquest punt es desenvoluparem de manera més detallada a l'apartat d'estratègies de convivència sobre l'Agressivitat.

Els subjectes 5 i 10, presenten conflictes les seves companyes per actituds masclistes. Unes actituds que no les han assimilat en el centre, sinó que les han après en el si de les seves famílies.

També hi han casos extrems com el subjecte nº 3, que és molt difícil de corregir i tractar, i que hi haurà d'anar a un centre psicològic especialitzat per al seu tractament, però la resta de subjectes serien susceptibles d'integració a l'Escola.

Les fitxes descriptives s'aporten a l'Annex nº 1 i es poden estudiar amb més detall. De moment ens fixen en les dades més significatives, per poder corroborar mitjançant dades empíriques que hi ha patrons influenciadors que es repeteixen en molts casos, i ens poden permetre entendre millor l'origen d'aquestes conductes disruptives, i poder proposar alhora estratègies de convivència correctores.

3.3 Descripció i Anàlisi de Conductes Disruptives

Cada subjecte analitzat a cadascuna de les fitxes de conductes disruptives presenta un patró i perfils diferents, però hi ha aspectes o comportaments que es podríem agrupar per estudiar-los separadament.

L'origen d'aquests comportaments pot ser conseqüència intrínseca de la personalitat de cada subjecte, ò pot estar influenciada pel context i situació familiar que viuen. Un alt grau de conductes disruptives tenen com a denominador comú, el viure dins d'una família desestructurada que no te cap implicació amb el noi.

A continuació descrivim i analitzem les conductes disruptives més representatives:

Conducta Disruptiva: L'AGRESSIVITAT

Els subjectes nº 3, 6, i 7, presenten el comportament disruptiu de l'agressivitat. Hi ha antecedents a l'Escola de conflictes amb els professors i amb els seus companys.
L'agressivitat és una resposta violenta davant un conflicte ò una provocació, i al darrera d'aquest comportament hi ha una gran frustració personal.

Alguns autors apunten que els factors que incideixen que un nen sigui agressiu o violent, ò estigui en risc de desenvolupar aquestes conductes són diverses (Henao, 2005; Verlinde et al., 2000), i agrupen els factors de risc en tres àmbits: Individuals, Familiars, i de l'Ambient escolar. Però Verlinde et al. (2000) també reconeix l'aspecte societari/ambiental i esquematitza molt bé els factors de risc per la violència escolar (Taula 1).

Taula 1. Factors de risc per a la violència escolar de Verlinde, Hersen i Thomas (2000)

INDIVIDUAL	FAMILIAR	ESCOLA/PARES	SOCIETARI/AMBIENTAL
- Condició mèdica/física - Temperament difícil - Impulsivitat / Hiperactivitat - Condicions psiquiàtriques - Història d'agressió - Consum de substàncies - Actituds / creences - Narcisisme	- Poc seguiment familiar - Exposició a la violència - Abús del nen / negligència - Consum de drogues - Paternitat inefectiva - Conflictes de parella - Poc afecte - Pares antisocials	- Grup de pares antisocials - Baix compromís de l'Escola - Fracàs acadèmic - Escoles grans - Pertinença en bandes - Aïllament social - Rebuig de pares - Intimidació (Bulling)	- Pobresa - Desorganització comunitària - Violència de l'entorn - Accés a armes i a drogues - Prejudicis - Aïllament social - Expectatives de rol de gènere - Normes culturals

Els subjectes nº 3, 6, i 7, exposats a les fitxes descriptives de conductes disruptives, contenen algun dels factors de risc que hem senyalat a la Taula 1, i propicien que aquests adolescents esdevinguin agressors.

Quan es produeix un conflicte agressiu intervenen tres actors a l'acte:
- Agressor
- Víctima
- Espectador

Els nens fins als 7 anys obeeixen les normes imposades sense qüestionar-les, però després dels 11 anys comencen a desenvolupar un raonament crític, que és la capacitat per raonar

moralment, les regles poden ser modificables, i avaluen situacions específiques per a la seva aplicació (Papalia, Wendkos&Duskin, 2005a).

Segons els autors Gumpel & Meadan, 2000, és important diferenciar les conductes agressives del joc, de l'agressió i violència pròpiament tal, per poder identificar la dimensió d'aquest problema i prendre mesures per al seu tractament i prevenció. Els adults no hem de confondre les interaccions agressives i no hem de minimitzar determinats comportaments agressius entre nens, amb jocs propis de la seva edat. Per que aquesta actitud ens porta a evitar el problema en comptes de enfrontar-lo.

Ambient Familiar

Per investigadors les conductes agressives i baix rendiment escolar del nen evidencien problemes de convivència familiar (Ruiz & Gallardo, 2002; Jadue, 2002). Actualment l'esquema tradicional familiar ha canviat, i trobem diferents tipus de famílies:

- Família Nuclear: la família típica tradicional biparental
- Famílies monoparental: la família en que un sol pare es fa càrrec de la unitat familiar.
- Família adoptiva: els pares no són els biològics
- Família extensa: la criança dels fills és compartida i conviuen amb d'altres membres familiars com poden ser avis, cosins, pares...etc

Que l'esquema familiar canviï no implica un risc per a la convivència familiar i conseqüentment l'aparició de conductes disruptives. Lo que propicia aquests comportaments negatius en el adolescent és l'ambient familiar, és viure dins de famílies amb manifestacions d'agressivitat, mala integració social i familiar, rebuig e irresponsabilitat en la cura i atenció dels seus fills, i problemes amb les drogues, i això pot produir-se en qualsevol esquema familiar, cap és millor ò pitjor que l'altre.

Els nens que viuen a famílies que presenten violència intrafamiliar, poden presentar en el futur, poques habilitats socials i conductes agressives (Fons de les Nacions Unides – UNICEF). A la pràctica, podem veure que els subjectes nº 3, 6, i 7, tenen problemes familiars, del tipus: maltractaments físics, poc seguiment familiar, consum de drogues... que són factors de risc que poden haver propiciat els comportaments agressius dels seus fills, que lo que fan és imitar patrons de conducta parentals.

Ambient Escolar

Autors com Maturana y Dàvila (2006), expressen que l'educació és fonamental " però no en termes d'aprenentatge de matèries, sinó en termes de convivència". És important ensenyar al nen a respectar-se i acceptar-se, i només així aprendrà a respectar i acceptar als seus companys per viure amb harmonia amb el seu entorn. A l'escola l'adolescent aprèn aspectes sobre la vida, a conviure, però sempre i quan l'ambient escolar sigui el propici per desenvolupar aquestes capacitats.

Un clima propici pel desenvolupament acadèmic i social de l'alumne, és aquell on es puguin establir interaccions socials amb els seus professors i companys, i on les opinions que rep d'ells repercuteix positiva ò negativament sobre la seva vàlua personal, i això es traduirà en la seva motivació i rendiment acadèmic (Garcia&Doménech, 1997).

Autors com Freire (1997), apunten que si els professors van guiant als nois en la construcció del seu coneixement, formaran éssers humans lliures, justos i equitatius, per integrar-se i desenvolupar-se en la societat.
Una de les competències bàsiques de l'Escola és "Aprendre a Aprendre" i el seu objectiu és crear homes lliures de pensament i autònoms, que no tinguin problemes d'adaptació d'aquesta societat actual tan canviant. Els professors han de guiar però també han de fomentar les bones relacions interpersonals, el treball en equip, pràctiques d'aprenentatge cooperatiu, en definitiva motivar als seus alumnes en el procés educatiu.

Verlindes et al (2000), van observar que els alumnes que van tenir professors que mantenien l'ordre a les classes i proporcionaven clares guies per una conducta acceptable, mostraven menys agressió en els cursos superiors. En canvi, els alumnes que van tenir un professor dèbil i en un ambient caòtic presentaven més agressivitat i es tendien a formar o reunir-se més amb grups antisocials. En definitiva l'ordre a classe és important per marcar pautes i guies de comportament.

Però la solució a aquests comportaments disruptius, no és el càstig ò sanció, perquè pot promoure la violència i el desafecte, hem de cercar solucions més motivadores.
Un exemple de solució motivadora i innovadora, és el cas concret d'una escola de primària d'EEUU, "L'Escola de primària Robert Coleman", que ja fa dos anys, va substituir el càstig a l'alumnat per sessions de meditació, i van comprovar uns resultats sorprenents. Per fer això, van habilitar una sala especial per fer la meditació, i on els alumnes, no només tenen temps per a pensar de lo que ha succeït, sinó que surten de l'aula amb eines noves per aplicar en els seus conflictes i problemes diaris. Allà a l'Aula de meditació hi ha un expert en meditació que els ajuda a calmar l'ansietat i a recobrar la concentració, i ha resultat ser tan eficaç que no només s'aplica com a correctiu no coercitiu, sinó s'ha posat en pràctica com a recolzament a nois amb ansietat social, bullyng, falta de concentració ò dolors psicosomàtics derivats de l'ansietat i de l'estrès.
Aquest programa de meditació com a recolzament per a resoldre conflictes dintre i fora de l'Aula, s'ha pogut realitzar gràcies a la labor desinteressada de la Fundació Vida Holística de Baltimore i als seus monitors de ioga.
La Comunitat educativa està encantada amb aquesta iniciativa que ha fet que els conflictes a classe es redueixin de manera significativa, i contribueix a millorar l'ambient escolar.

Arribats a aquest punt, no podem passar sense parlar del bullyng, i autors com Cerezo (2006 p. 27), diuen que actualment s'està vivint un fenomen a les escoles que es diu "bullying", ò agressions sistemàtiques entre companys a les aules, i és un comportament d'agressió i victimització que no es fa davant dels adults, i que es fa visible quan constitueix un problema major. Els agressors o bullies actuen moguts per un abús de poder i un desig d'intimidació i domini, mentre que la víctima es troba totalment indefens. Els bullies i les víctimes mostren escàs autocontrol en les relacions socials, i els bullies acostumen a ser més grans i més forts, es creuen líders, sincers, amb alta autoestima, amb actitud negativa vers l'escola i amb baix rendiment escolar, en canvi les víctimes es consideren tímides, amb menor condició física, i de baixa autoestima.

Si apliquem aquest anàlisi a les fitxes descriptives, trobem que el subjecte nº 6 encaixa perfectament amb el perfil d'agressor, i el subjecte nº 7 encaixa al del perfil de víctima. I efectivament, el subjecte nº 6 ha tingut problemes a l'escola per temes d'agressions i maltractament als companys, i el subjecte nº 7 és un noi molt influenciable i sumís que necessita un guia per no caure en males companyies.

Ambient Social

El nostre entorn també ens influencia, però aquesta influència pot ser superior a adolescents que són més susceptibles a determinats missatges per part dels mitjans de comunicació, per que encara no presenten un cert sentit autocrític per no donar validesa a tot lo que veuen. No hem d'oblidar que els nens imiten tot lo que veuen, a familiars ò herois televisius, i expressen les seves emocions negatives amb cops i ofenses contra els altres.
Des de l'escola hem de fomentar que tinguin un sentiment crític que els donarà més autonomia i independència als alumnes quan surtin de l'escola.

Un cop detectat el problema de l'agressivitat, dels agents que participen, i dels motius que els promouen a fer-lo, hem d'elaborar estratègies de convivència per solucionar aquestes conductes agressives. Segons Jadue (2003) indica que el rol de l'Escola és fonamental en el desenvolupament personal i de valors en els adolescents, expressa que s'ha d'ensenyar als alumnes a sobreposar-se a les vicissituds de la vida, treballar amb els recursos personals

interns dels alumnes, obtenint així disminució de riscos de dèficit educacional i de deserció escolar.

A continuació exposem una Taula (2), per a l'eliminació de la violència proposada per Martínez-Otero (2005), on es considera, que la comunitat educativa té responsabilitat de participar en resoldre i prevenir la violència escolar:

TAULA 2. Esquema per a l'eliminació de la violència, adaptat de Martínez-Otero (2005)

Anàlisi de la situació	Establir un diagnòstic ràpid i precís del problema, dels subjectes i de la circumstància.
Bases teòriques de la Intervenció	Utilitzar un enfocament humanístic obert i integrador. En el cas de les intervencions individuals, enriquir aquesta perspectiva amb tècniques cognitiu-conductuals que possibilitin la modificació de pensaments, de motivacions, i d'actituds, combinar-se sempre amb el treball comunitari
Planificació de la Intervenció	La intervenció pot requerir la participació de tota la comunitat educativa. Des d'una perspectiva ecològica i sistèmica, es considera molt important l'adaptació del programa de prevenció i de resolució de conflictes a les característiques concretes del centre.
Buscar la implicació de tota la Comunitat educativa	S'ha de procurar que les persones que integrin la institució prenguin part en diferents esdeveniments enriquidors de l'ambient. Com per exemple aniversaris, graduacions...etc
La promoció de la convivència	És necessària una estructura que vertebri el clima social, i que sigui lo suficientment flexible com per admetre canvis.
L'establiment de Normes clares	La convivència precisa d'un reglament fonamentat en la raó. Un codi que reguli el comportament, i en el que quedin recollits els drets i deures de les persones. Les normes han de ser realistes i consensuades; de lo contrari, es viuen com a imposicions que s'han de transgredir.
L'estudi de cada cas i l'atenció personal, aspectes a considerar	Adoptar mesures grupals, també és pertinent ajudar a cadascun educant en funció de la seva singularitat. Actualment això és insuficient, perquè es centra en la dimensió intel·lectual i en el rendiment acadèmic, és oportú completar-la amb el cultiu de la dimensió socioafectiva.
Coherència del currículum	Les programacions han d'incloure de manera explícita aspectes relatius als desenvolupaments social, afectiu i ètic.
Avaluació Final	Avaluar clima social, desenvolupament moral, trama comunicativa, etc. Amb la participació d'experts.

Segons aquesta Taula, les vies específiques afavoridores de la convivència escolar serien: la disciplina, la negociació, i el foment de la sana competència social.

Una intervenció precoç i integral ens permetrà solucionar l'avanç de la violència i aturar la seva degeneració, que podria arribar a situacions complexes de difícil maneig. Amb aquesta intervenció precoç evitem en gran mesura l'efecte negatiu de la violència en el progrés

acadèmic dels escolars i de l'abandonament escolar, que pot derivar a l'aparició de persones amb conductes antisocials.

A continuació, a l'apartat següent proposem intervencions individuals a desenvolupar principalment a l'Aula de Tecnologia, per poder corregir de manera individual les conductes agressives de determinats alumnes. Normalment, A l'Aula de Tecno s'acostuma a treballar amb mig grup, i el professor té la possibilitat 'atendre als alumnes d'una manera més individual i personalitzada.

Conducta Disruptiva: LES EMOCIONS NEGATIVES

Les emocions són reaccions psicofisiològiques de les persones davant situacions rellevants des d'un punt de vista adaptatiu, com aquelles que impliquen perill, amenaça, dany, pèrdua, èxit, novetat, etc. Aquestes reaccions són de caràcter universal, bastant independents de la cultura, produeixen canvis en la experiència afectiva (dimensió cognitiu-subjectiva), en l'activació fisiològica (dimensió fisiològica-adaptativa) ,en la conducta expressiva (dimensió conductual-expressiva), i poden actuar com poderosos motius de la conducta (Cano-Vindel & Miguel-Tobal, 2001).

Les emocions es poden distingir en dos grups: les positives i les negatives en base a:
1) Les condicions que evoquen l'emoció
2) Les conseqüències adaptatives de l'emoció
3) L'experiència subjectiva de l'emoció

EMOCIONS POSITIVES: Generen una experiència agradable.
Tenim: L'Alegria, l'Amor, l'Entusiasme, el Desig, el Plaer, la Sorpresa, l'Esperança, la Satisfacció, l'Eufòria, etc.

EMOCIONS NEGATIVES: Emocions que generen una experiència emocional desagradable.
Tenim: la Por-Ansietat, la Ira, la Tristesa-Depressió i el Fàstic.

Principalment, les emocions tenen una funció preparatòria perquè les persones puguin donar una correcta resposta a les demandes de l'ambient, i es podrien definir com respostes adaptatives de l'individu. Però podem trobar que alguna d'aquestes respostes poden transformar-se en patològiques en alguns individus, en determinades situacions, per desajustos en la intensitat, freqüència, adequació al context, etc. Si no es soluciona a temps, pot convertir-se en un trastorn de la salut, tant mental com a físic, i conseqüentment afectar greument la nostra conducta i comportament.

Les emocions tenen funcions importants en l'adaptació social i l'ajust personal, inclús les emocions més desagradables. A continuació es descriuen breument cadascuna d'aquestes funcions, seguint en part a Chóliz (2005).

Funció Adaptativa

Una de les funcions més importants de l'emoció és la de preparar a l'organisme per executar eficaçment la conducta exigida per les condicions ambientals, movilitzant l'energia necessària per aconseguir-ho, així com dirigir la conducta (apropant-la o allunyant-la) cap a un objectiu determinat (Plutchik, 1980)

La correspondència entre l'emoció i la seva funció serien les següents (Plutchik, 1980):
- Por : Protecció
- Ira : Destrucció
- Alegria : Reproducció
- Tristesa : Reintegració

- Confiança : Afiliació
- Fàstic : Rebuig
- Anticipació : Exploració
- Sorpresa : Exploració

Funció Social

Les emocions també compleixen una funció important en la comunicació social. Segons Izard (1993) existeixen vàries funcions socials de les emocions, com són:

a) Facilitar la interacció social
b) Controlar la conducta dels demés
c) Permetre la comunicació dels estats afectius
d) Promoure la conducta prosocial.

Hi ha emocions com la Felicitat que promou i afavoreix els vincles socials i les relacions interpersonals, però emocions com la Ira, pot generar respostes d'evitació o de confrontació, és a dir, que les emocions juguen en doble paper a la seva funció comunicativa.

Funció Motivacional

Emoció i motivació porten implícita una relació molt estreta, on l'emoció energitza una conducta motivada. Quan carreguem emocionalment una conducta, es realitza de manera més vigorosa, de manera que l'emoció té una funció adaptativa de facilitar l'execució eficaç de la conducta necessària a cada exigència.
L'emoció pot dirigir la conducta, en el sentit que pot facilitar l'apropament o evitació de l'objectiu de la conducta motivada, en funció de les característiques del grat i desgrat de l'emoció.
Per tal d'evitar conflictes o estats d'ànims adversos, hem de controlar la intensitat i tipus d'emoció que motivi la nostra conducta, per que pot derivar en conductes disruptives dintre de l'Escola.

EMOCIONS NEGATIVES

Les emocions negatives provoquen conductes disruptives que afecten a l'ambient escolar i que hem de procurar corregir. Amb les eines educatives de que disposem. A continuació descriurem breument les emocions negatives més importants:

Por

La por acostuma a estar associada a l'ansietat, i són les emocions que han generat major quantitat d'investigacions per part de la Psicologia.
La por-ansietat es defineix com una resposta de l'organisme que es desencadena davant una situació d'amenaça o perill físic ò psíquic, l'objecte del qual és dotar a l'organisme d'energia per anul·lar-lo o contrarestar-lo mitjançant una resposta (conducta de fugida ò d'agressió; Sandin &Chorot, 1995)
L'expressió patològica de la por són els trastorns per l'ansietat, una resposta que pot ser desproporcionada e irracional davant un perill inexistent. És una de les reaccions que pot produir major quantitat de trastorns mentals, conductuals, emocionals i psicosomàtics, i pot derivar en una fòbia .
L'ansietat en sí no és perjudicial, és necessària i existeix una relació simètrica entre el nivell d'ansietat (vist segons com a nivell de motivació) i el rendiment (desenvolupament d'una feina, mecanisme de resolució de problemes), que ve expressada per una corba en forma d'U invertida, segons la llei Yerkes-Dodson, 1908, on s'afirma que un dèficit d'ansietat comporta una eficàcia d'acció baixa, mentre que una ansietat òptima davant de determinats problemes propicia una bona execució i eficàcia.
Però quan ens hem de preocupar si la nostra ansietat es torna clínica:

1) Quan l'estímul presentat és inofensiu i comporta una complexa resposta d'alerta
2) Quan l'ansietat persisteix en el temps, superant lo merament adaptatiu, i els nivells d'alerta persisteixen.
3) Quan els nivells d'alerta i l'ansietat dificulten el rendiment de l'individu i les relacions socials

Tristesa

La Tristesa està considerada com una emoció negativa i desagradable, però no sempre ha de ser negativa. Aquesta percepció difereix segons les cultures, i la tristesa-depressió com qualsevol altra emoció, te una funció filogenètica adaptativa per demanar l'atenció i cura dels demés, és una forma de comunicació en situacions de pèrdua o separació, ò una manera de conservar energia per poder fer front a posteriors processos d'adaptació (Whybrow, Akiskal & Mckinney, 1984).

Per hem d'anar amb compte, per que la tristesa pot aparèixer associada a un quadre depressiu i també a un quadre d'ansietat, que poden interferir en la capacitat de gaudi de la persona respecte a activitats agradables i intensificar-se en les activitats desagradables.

L'emoció de la tristesa per la seva duració, freqüència e intensitat, pot transformar-se en una depressió clínica e interferir en la capacitat adaptativa de la persona que la pateix, i on l'estrès té un paper important en la gènesis de la depressió. (Lewinsohn, Gotlib & Hautzinger, 1997).

La depressió per tant, és un trastorn de l'estat de l'ànim produït per una sensació de tristesa intensa, i es pot produir per diverses causes:
1) Esdeveniments de la vida quotidiana: pèrdues que no podem fer front
2) Canvis químics en el cervell (malaltia)
3) Efectes secundaris de determinats medicaments, trastorns físics ò mèdics

Ira

El concepte de ira fa referència a aquells sentiments de violència, enuig, angoixa e indignació generats en situacions o persones específiques. La ira és per a molts psicòlegs i professionals un sentiment de descontrol anímic que pot resultar moltes vegades en diferents tipus de violència, especialment si no està canalitzada. Coneguda com un dels 7 pecats capitals, la ira és sens dubte un instint que, depenent dels casos particulars, pot apropar al ésser humà al estat quasi animal en el qual l'ús de la raó queda bloquejat pels sentiments irracionals. (Cecilia Bembibre, 2009).

Per Freud, la Ira és el producte d'una falta d'amor i d'afecte, i pot existir una certa predisposició genètica per a que l'individu tingui tendències a sentir diferents graus d'ira en determinades situacions. La psicologia adverteix de la seva perillositat d'aquests sentiments a terceres persones i a un mateix, si no es corregeix. Però també es pot convertir en un element positiu si és responsable de portar a la persona cap a una cerca de solucions i possibles factors d'ajuda.

Fàstic

És una de les emocions negatives on les reaccions emocionals tenen més sensacions fisiològiques. Aquesta reacció emocional de rebuig es dona davant estímuls desagradables, perillosos ò molestos.
L'activitat fisiològica típica d'aquesta emoció acostuma a ser el augment en la reactivitat gastrointestinal i la tensió muscular. No obstant, les dos reaccions fisiològiques més característiques i distintives d'aquesta emoció, de nàusea i l'augment de la salivació. (Rozin, Haidt & McCauley, 2000).

Però te un paper motivador, en el fet que indueix a conductes d'evitació o allunyament de l'estímul, sent característiques les sensacions desagradables, com la nàusea, quan l'estímul és de mal olor ò mal sabor.

4. DESCRIPCIÓ DE LA SOLUCIÓ: INTERVENCIONS INDIVIDUALS O GRUPALS

Proposem l'aplicació de l'Aprenentatge Emocional com a una via de solució de les conductes disruptives que presenten aquests alumnes.

4.1 Objectius de l'Aprenentatge Emocional

Amb l'aplicació de l'Aprenentatge Emocional volem aconseguir els següents objectius:

- Identificar, acceptar i valorar las pròpies emocions i la dels demés.
- Expressar-se oralment i mostrar-se respectuós amb les opinions de les intervencions dels companys per desenvolupar la capacitat de escoltar.
- Explorar, conèixer i experimentar les emocions a través del cos.
- Participar activament en les activitats grupals, amb una actitud cooperativa, solidària y dialogant, respectant les opinions dels companys.
- Actuar de manera autònoma en les diverses activitats proposades.
- Desenvolupar habilitats emocionals mostrant actituds empàtiques, solidàries i constructives amb la resta de companys.

4.2 Aprenentatge Emocional

L'Aprenentatge Emocional és un procés educatiu, continu i permanent, que pretén potenciar el desenvolupament emocional, com a complement indispensable del desenvolupament cognitiu, constituint ambdós els elements essencials del desenvolupament de la personalitat integral. Per fer això, es proposa el desenvolupament de coneixements i habilitats sobre les emocions, amb l'objecte de capacitar a l'adolescent per afrontar millor els reptes que es sorgeixen a la vida quotidiana. Tot això te com a finalitat augmentar el benestar personal i social.

L'aplicació de l'aprenentatge emocional s'ha de fer en diferents àmbits:

1. Context familiar
2. Context comunitari
3. **Context curricular:**

a. Als dissenys curriculars
b. El rol del professor en l'educació de la professió docent
c. Els compromisos emocionals de la professió docent
d. El paper de les institucions educatives en l'Educació Emocional

Però ens centrarem més en la part que més ens pertoca, que és a l'àmbit curricular sobre tot a l'apartat dels compromisos emocionals de la professió docent.

4.3 Estratègies a l'Aula per millorar la Convivència Escolar.

En el punt anterior, s'han descrit les conductes disruptives més representatives que es produeixen en els nostres centres educatius, i hem pogut localitzar i focalitzar el problema que hi ha al darrera d'aquest comportament disruptiu.
El punt següent, consistiria en l'aplicació de diferents estratègies de convivència escolar que ens permetin corregir aquests comportaments disruptius, des d'una perspectiva més individual fins a una altra més col·lectiva.

Estratègies de convivència escolar per solucionar l'Agressivitat

A continuació, descriurem intervencions individuals i col·lectives que ens permetin corregir els comportaments agressius i així poder millorar l'ambient i convivència escolar, per facilitar l'aprenentatge.

Intervenció individual per combatre l'Agressivitat

L'Agressivitat és una conducta disruptiva que pot tenir diferents graus d'intensitat, i on la seva precoç detecció és molt important perquè no esdevingui un cas d'assetjament greu i derivi en problemes psicològics greus a la víctima.
Desgraciadament, les escoles pateixen casos d'assetjament escolar que es produeixen la majoria dels casos fora del Centre però que l' ambient escolar i que han de procurar solucionar amb estratègies de convivència escolar. La solució del problema s'ha d'abordar des de diferents àmbits no només des de l'escolar, però en aquest treball ens centrarem en la part que li correspon al Centre.
A continuació descrivírem una activitat individual per poder tenir un coneixement personal sobre la teva personalitat, i proporcionar eines de gestió de les emocions, que s'han de practicar per poder adquirir un control sobre les nostres emocions negatives.

Primerament, l'activitat consistiria en exposar uns qüestionaris sobre determinades situacions conflictives de interrelació amb d'altres alumnes, i descriguis com reaccionaries front diferents problemàtiques.

Exemple d'activitat a realitzar a l'Aula de Tecnologia:

Situació 1:
1) Un company diu coses de tu que no són certes
2) Què pensaries tu en aquesta situació? Pensaria que..... *L'alumne ha d'escriure com reaccionaria front aquesta situació*
3) Reflexió sobre la reacció que proposa, si és l'adequada.
4) Reflexió Final: Donar a l'alumne pautes de comportament emocionalment equilibrades per evitar conflictes que derivin en agressivitat:

a) Esperar un temps a reaccionar (a parlar, a fer...)
b) Respirar profundament fins que no es respongui
c) Parlar sobre el tema
d) Optar per abandonar i oblidar les qüestions conflictives.

Situació 2:
1) Un company ha dit coses falses de tu, per que quedis en ridícul davant d'un grup de la classe. Això pot provocar en tu una emoció de ràbia i desitjos de venjança.
2) Com reaccionaries?
3) Reflexió Final: Donar a l'alumne pautes d'autocontrol

a) Prepara't mentalment per la provocació: M'escoltarà i sabrà com em sento. No vaig a perdre els nervis, però li faré saber que.....
b) Mantenir el control: Mentre li estigui dient coses sobre la meva indignació procuraré estar lo més calmat possible. Encara que sigui difícil, ho intentaré.
c) Tranquilitzar-me més si noto que "vaig a perdre els nervis": Estic posant-me molt nerviós. M'ha de calmar

En principi es faria l'activitat de manera individual, però les respostes les podem utilitzar per fer un debat a classe, on s'exposarien les diferents reaccions i solucions a les situacions proposades. L'objectiu és donar eines de coneixement personal per poder controlar i gestionar les emocions negatives, i poder assolir un autocontrol emocional, que eviti els comportaments agressius.

Intervenció grupal: Programa Kiva

A molts Centres d'Educació Secundària es produeixen conductes d'assetjament escolar, que és diferent si els agressors són nois ò noies. Sobre els 13 i 14 anys es desenvolupa entre els nois la violència física amb els seus companys, mentre que, les noies desenvolupen una violència més verbal ò d'exclusió social. La violència es produeix en qualsevol àmbit del recinte escolar (patis, passadissos, vestuaris...). Les conductes d'assetjament més freqüents són les següents :

- Posen malnoms i m'insulten
- Es riuen de mi quan m'equivoco
- Es fiquen amb mi per la meva manera de ser, parlar, i es burlen de la meva aparença física
- No em parlen
- Em critiquen tot lo que faig
- Em posen en ridícul davant la resta
- No em deixen parlar i em criden
- Em tenen mania
- Violència física per aconseguir els seus propòsits

Majoritàriament els casos d'assetjament són lleus o moderats, però si no es posa remei a aquest tipus de comportament ocasional, en els primers estadis, poc derivar a habitual. Un comportament que els assetjadors aniran refinant amb el temps i que repetiran en el futur amb les seves parelles, subordinats, ò companys de feina.

Molts d'aquests nois, al no haver après les normes que regeixen les relacions socials sanes, desenvoluparan una **absència d'emocionalitat i una gran fredor en el tractament amb els altres.** Per altra banda, hauran aprés com manipular als altres i fer que els segueixin, usant una capacitat d'encant superficial que les converteixi en autèntics depredadors socials.

En quant a les víctimes, que arrosseguen l'assetjament durant tota la seva educació secundària, podem dir que el problema els afectarà de manera significativa durant tota la seva vida adulta. Al no haver pogut viure el seu període d'escolarització sense violència ni por, la seva personalitat, les seves relacions socials i la seva manera d'enfrontar-se als conflictes hauran estat danyades. Els seus aprenentatges es basen en la por, la impotència i la incapacitat dels demés (pares, institucions…) per ajudar-los i protegir-los.

<u>Programa Kiva</u>

Les escoles finlandeses a l'any 2007 van començar a implantar el programa Kiva, que prové de dues paraules finlandeses Kiusaamista Vastaan (contra l'assetjament escolar), i actualment està implantat en el 90% de totes les escoles del país. Amb la seva implantació, s'ha frenat considerablement l'assetjament escolar ò bullying i va sorgir d'un seriós compromís entre la comunitat educativa i el Govern finlandès.

Una de les seves creadores va ser la professora de Psicologia en Turku, Christina Salmivalli, i en principi, el projecte es va posar en funcionament de manera aleatòria en diferents escoles

finlandeses. Al cap d'uns anys es va realitzar un estudi per avaluar el seu èxit, i els resultats van ser espectaculars, s'havia reduït tots els tipus d'assetjament en les escoles. Segons explica aquesta professora els casos d'assetjament escolar van desaparèixer en el 79% de les escoles i es van reduir en el 18%, Kiva també va augmentar el benestar escolar i la motivació per estudiar, lo que va propiciar una disminució de l'angoixa i de la depressió.
A diferència d'altres models que es centren exclusivament en la víctima i l'assetjador, Kiva es centra en els espectadors de l'assetjament que també són partícips de l'agressió amb el seu silenci, i aconsegueix que intervinguin per parar l'agressió. Això s'aconsegueix conscienciant al grup que han de defensar i recolzar a la víctima.

Els estudiants reben una vintena de classes als 7, 10 i 13 anys per reconèixer les diferents formes d'assetjament i millorar la convivència. Tenen material de suport: manuals per al professor, videojocs, un entorn virtual, reunions amb els pares....i fan treballs durant el curs sobre el respecte als demés i l'empatia, però també disposen d'una bústia virtual per denunciar de l'assetjament de manera confidencial.

A cada escola hi ha un equip Kiva, composat per tres adults de la següent manera:

1. Primer han d'identificar si és un assetjament puntual ò sistemàtic.
2. Reunió amb la víctima per donar-li suport emocional i ajudar-la
3. Xerrada amb els acusadors per que siguin conscients de les seves accions i canviïn de comportament.

El programa Kiva consciencia als espectadors dels assetjaments a ajudar a les víctimes, però també intervenen en el suport de la víctima, i en la correcció del comportament del assetjador. La innovació d'aquesta iniciativa és la participació i conscienciació dels espectadors per protegir a les víctimes.

El projecte ha rebut reconeixements internacionals i s'ha exportat a varis països com al Regne Unit, França, Bèlgica, Itàlia, Suècia, EEUU....amb disminucions de l'assetjament escolar entre un 30 i un 50% en aquests països durant el primer any d'implantació del programa Kiva.

Estratègies de convivència escolar per solucionar les Emocions Negatives

Les emocions negatives poden alterar el nostre comportament, i ens proporcionen insatisfacció i malestar psicològic. Cada emoció negativa té associada una intensitat, que pot ser més o menys tolerables depenent de la persona que la pateix. Hem d'aprendre a transformar les emocions que més ens perjudiquen per d'altres estats d'ànim menys intensos.

A continuació, exposem diferents activitats de convivència escolar que ens permeti poder controlar aquestes amocions negatives.

Intervenció individual

Activitat d'autocontrol individual consistent en la pràctica de tècniques emocionals que ens permetin controlar el nostre estat d'ànim. Hem d'aprendre a controlar la frustració amb les següents premisses:

- No alterar-se excessivament
- Prendre's les coses amb menys excitació

Si això es practica freqüentment a totes les situacions en les que no podem aconseguir les nostres metes per culpa de altres, aprendrem a ser els amos de les nostres emocions, quan vulguin "explotar".

1) En comptes de: xisclant i cridant
   Podríem: Utilitzar un volum de veu ferm però sense alteració excessiva.
2) En comptes de: amenaçar i intimidar
   Podríem: Utilitzar el diàleg per demanar i expressar l'estat d'ànim, per demanar canvis de conducta als demés

3) En comptes de: Insultar
   Podríem: Escollir les paraules i evitar que siguin irrespectuoses per als demés.
4) En comptes de: Agredir
   Podríem: Dialogar, demanar explicacions, contrastar opinions, dissentir ò mostrar desacord però amb l'ús de la paraula.

Patir frustració no vol dir que hàgim de ocultar el nostre malestar. Podem expressar la nostra indignació amb paraules fermes i clares, però sense perdre els nervis. El nostre estat d'ànim pot beneficiar-se d'actuar d'aquesta manera.

Intervenció grupal

Parlar en públic pot provocar moltes vegades un estat d'ansietat que ens pot bloquejar i no ens deixi poder expressar davant del públic allò que volem explicar. Per poder controlar aquesta ansietat, hem de millorar les nostres habilitats. Es proposa un exercici pràctic a desenvolupar a classe, per poder combatre la por a parlar en públic.

Tècnica Emocional per combatre la por escènica

Primerament farem una activitat a l'Aula Taller (mig grup), per poder adquirir habilitats emocionals i poder combatre la por escènica. L'activitat es farà de manera rotatòria a cada grup, i es composarà de les diferents Fases:

1) Es faran grups de 4-5 persones, per poder assajar en grups reduïts
2) Has d'escollir un tema que t'agradi. Prepara'l i parla davant d'ells durant 5 minuts.
3) Repeteix el pas anterior augmentant el número de minuts que parles.
4) Pots anar ampliant el número de persones del públic.

Fent aquest exercici l'alumne adquirirà pràctica i més Habilitats emocionals.

A continuació, haurem d'aplicar tècniques de relaxació per poder passar al següent estadi, que seria el poder parlar a un públic més extens.

1) Procura anar ben preparat i portar material de suport com apunts, notes, etc.
2) Fixa't en els companys que et saluden o et fan un gest o expressió amable.
3) Observa interiorment que et vas sentint més tranquil
4) Pensa que lo que vas a dir és interesant, ho domines bé i ho transmetràs amb claredat.
5) Quan parlis davant els demés, centra la teva atenció en les persones que t'escolten amb interès.

Si l'alumne segueix aquestes pautes d'actuació per parlar en públic, amb la pràctica adquirirà seguretat i confiança en si mateix, lo que li permetrà controlar l'ansietat que aquesta situació pugui provocar.

Estratègies de convivència escolar per solucionar les conductes disruptives: Pensaments i Emocions

Els nostres pensaments tenen molta importància en les nostres emocions. Aquests pensaments poden ser de diferents tipus, i de diferent llargada, però molts poden estar distorsionats, ser incorrectes, ser inadequats i portar-nos a males interpretacions, i per tant, a emocions negatives que influiran en el nostre comportament. Tots aquells pensaments que continguin les paraules: Mai, Sempre...etc, en general no acostumen a ser massa objectius, amb lo que hem de reflexionar sobre aquestes paraules per millorar i tenir una manera de pensar més objectiva, i així poder controlar les emocions que deriven d'aquests pensaments. Això ho farem mitjançant un modus de pensar adequat, utilitzant la Intel·ligència Emocional per poder gestionar les nostres emocions.

Intervenció individual: Tècniques emocionals autoreflexives

A continuació exposarem unes pautes de pensament per minimitzar els efectes de situacions adverses, i que aquestes esdevinguin emocions negatives que alterin el nostre comportament. Davant d'una situació incòmode i adversa hem de reaccionar de la següent manera.

1. NO EXAGERAR: És important no exagerar i saber emprar els termes en la seva justa mesura. No emprar paraules com; Horrible, tremend, desastrós...etc.
2. BUSCAR EL PUNT MIG: El no buscar els extrems i veure les coses des d'una perspectiva intermèdia, et permetrà veure amb claredat els problemes i que aquests no et condicionen les emocions. Hem d'aplicar Flexibilitat i Objectivitat.
3. NO PRECIPITAR CONCLUSIONS: Si no tenim proves clares i objectives dels nostres pensaments, no ens en podem refiar que siguin fiables.
4. NO COMPARAR-NOS AMB LA RESTA DE COMPANYS: Cada persona és diferent i ens hem d'acceptar tal i com són, i millorar les nostres habilitats emocionals per poder interrelacionar-nos amb els demés.
5. ESCOLTAR ALS NOSTRES COMPANYS I TENIR EN COMPTE LES DIFERENTS OPINIONS: No sempre tindrem raó, i és important el poder escoltar diferents opinions de diferents persones, això et permetrà veure diferents situacions amb solucions més àmplies, i d'admetre que ens podem equivocar.

Intervenció grupal: WEBQUEST, APS

Durant la convivència diària en el centre escolar es viuen episodis conflictius que provoquen emocions negatives i comportaments disruptius. El centre ha de procurar solucionar aquesta problemàtica que perjudica un bon ambient educatiu, i que ens ajudarà sentir-nos emocionalment millor, i actuar amb Intel·ligència Emocional.
A continuació, proposem una activitat de treball en equip, consistent en l'Anàlisi de creences i pensaments inadequats.
Es proposa a l'alumne una situació de conflicte que es produeix en el Centre Escolar, i que consisteixen en el incompliment de les Normes de Convivència en el centre.

L'activitat consisteix en analitzar en grup la situació conflictiva, i oferir respostes individuals i /o en grup que permetin la resolució del conflicte mitjançant estratègies de la Intel·ligència Emocional.

Primerament faríem l'esforç de posar-nos en la pell de l'agressor per intentar comprendre el seu comportament, però després reflexionaríem sobre quin hauria de ser el seu comportament per no arribar al conflicte amb els seus companys. Hem d'oferir i conèixer pautes de pensament per controlar la disrupció del nostre comportament, i ser emocionalment més intel·ligents.

Activitat PUZZLE: WEBQUEST sobre la Intel·ligència Emocional

WEBQUEST és una activitat per a desenvolupar a l'Aula Taller, que es composa en un conjunt de tasques educatives per aprendre, i que es realitzen mitjançant l'accés a Internet. L'objectiu és que aprenguis un tema amb l'ajuda de l'ordinador i que aquesta informació sigui comunicada per cooperació a la resta de la classe.
És una activitat és un sistema d'aprenentatge molt actiu que necessita de la participació de l'alumne, que s'involucri i que estigui motivat per fer-la.

El tema que se li proposarà cercar serà sobre LA INTEL·LIGÈNCIA EMOCIONAL. Volem que l'alumne sàpiga de que es tracta i que si som emocionalment intel·ligents, podrem solucionar els conflictes entre companys, ens sentirem bé amb nosaltres mateixos, i això derivarà en benestar personal. Quan hi ha conflictes entre companys i amb el professor, s'originen importants canvis en les emocions i sentiments de totes les persones implicades. Si les nostres relacions són problemàtiques és que ens està fallant la Intel·ligència Emocional, i necessitem saber on està localitzada, per que serveix i com podem desenvolupar-la per sentir-nos millor personalment amb nosaltres mateixos i amb els demés.

Intel·ligència Emocional

Segons el neuropsicòleg Howar Gardner, l'ésser humà disposa de múltiples intel·ligències que el capaciten per fer diferents activitats. Per Gardner la intel·ligència comú és " LA CAPACITAT DE RESOLDRE PROBLEMES Ò ELABORAR PRODUCTES QUE SIGUIN VALIOSOS EN UNA O MÉS CULTURES". Amb aquesta definició introdueix una visió més amplia i dos aspectes nous a tenir en compte:

- Primer aspecte és el que amplia el camp de definició de la Intel·ligència humana, i diu que l'èxit d'una persona no depèn només de la seva brillantor acadèmica, sinó que hi ha altres factors determinants, que ens predisposen per tenir èxit en diferents àrees de la vida.
- Segon aspecte és el que afirma que la Intel·ligència és una capacitat, i no és una facultat innata i inamovible de la persona. Al ser una capacitat, es converteix en una destresa que es pot desenvolupar, però sense oblidar que l'ésser humà ja neix amb unes potencialitats marcades per la genètica.

  Gardner ens diu que tots els humans tenim 8 intel·ligències modulars, és a dir, cada intel·ligència és una competència autònoma e independent de les altres: es combina de manera adaptativa per a l'individu, però que no s'influeixen entre sí. Les intel·ligències són les següents:

1. La Intel·ligència Musical: consisteix en la habilitat d'expressar emocions i sentiments mitjançant el llenguatge musical. Present en compositors, directors d'orquestra, crítics musicals, músics, i oients sensibles, entre d'altres.

2. La Intel·ligència Lògic-Matemàtica: És la capacitat per usar els números de manera efectiva i de raonar adequadament. Inclou la sensibilitat als esquemes i relacions lògiques, les afirmacions i les proposicions, les funcions i altres abstraccions relacionades. Present en científics, matemàtics, comptadors, enginyers i analistes de sistemes, entre d'altres.

3. La Intel·ligència Espacial: La capacitat de pensar en 3 dimensions. Permet percebre imatges externes e internes, recrear-les, transformar-les o modificar-les, recórrer l'espai o fer que els objectes el recorrin i produir o descodificar la informació gràfica. Present en pilots, marins, escultors, pintors i arquitectes, entre d'altres.

4. La Intel·ligència Lingüística: La capacitat d'usar les paraules de manera efectiva, en forma oral o escrita. Inclou l'habilitat en l'ús de la sintaxi, la fonètica, la semàntica, i els usos pragmàtics del llenguatge (la retòrica, la mnemònica, l'explicació i el metallenguatge).

5. La Intel·ligència Cinestàsic-Corporal: La capacitat per usar tot el cos en l'expressió d'idees i de sentiments, i la facilitat en l'ús de les mans per transformar elements. Inclou habilitats de coordinació, destresa, equilibri, flexibilitat, força i velocitat, com així també la capacitat cinestèsica i la percepció de mides i volums. Present en atletes, cirurgians, i artesans, entre d'altres.

6. La Intel·ligència Intrapersonal: Capacitat de construir una percepció precisa respecte de si mateix i d'organitzar i dirigir la seva pròpia vida. Inclou la autodisciplina, l'autocomprensió, i l'autoestima. Es troba molt desenvolupada en teòlegs, filòsofs i psicòlegs, entre d'altres. La evidencien els alumnes que són reflexius, i de raonament encertat.

7. La Intel.ligència Interpersonal: La capacitat d'entendre als demés e interactuar eficaçment amb ells. Inclou la sensibilitat a expressions facials, la veu, els gestos i postures i l'habilitat per respondre. Present en actors, polítics, bons venedors i docents exitosos, entre d'altres.

8. La Intel·ligència Naturalística: La capacitat de distingir, classificar i utilitzar elements del medi ambient, objectes, animals o plantes. Tant de l'ambient urbà com suburbà o rural. Inclou habilitats d'observació, experimentació, reflexió i qüestionament del nostre entorn. Present en botànics, caçadors, ecologistes i paisatgistes, entre d'altres.

Les intel·ligències Intrapersonal i Interpersonal són les que conformen la nostra Intel·ligència Emocional, i juntes determinen la nostra capacitat de dirigir la nostra vida pròpia de manera satisfactòria.

Un dels estudiosos i teòrics en aquesta matèria, és el psicòleg nord-americà Daniel Goleman, indica quins són els principals components que integren la Intel·ligència Emocional, i són els següents:

1. Autoconeixement emocional (o autoconsciència emocional): Tenir coneixement dels nostres propis sentiments i emocions, i com ens influeixen.

2. Autocontrol emocional (o autoregulació): Consisteix en saber detectar les dinàmiques emocionals, i distingir quines són efímeres i quines són duradores. Aquest autocontrol ens permet reflexionar i dominar els nostres sentiments o emocions.

3. Automotivació: Saber enfocar les emocions cap a uns objectius ens permet mantenir la motivació i establir l'atenció en l'objectiu i no en els obstacles que es presentin pel camí.

4. Empatia (reconeixement d'emocions en els demés): Quan la persona es capaç d'interpretar les senyals que els demés expressa de forma inconscient, i que fan de manera no verbal. Aquesta correcta interpretació ens permet el poder ajudar a establir vincles més estrets i duradors amb les persones amb qui ens relacionem. Les persones empàtiques són les que tenen majors habilitats i competències relacionades amb la IE.

5. Relacions interpersonals (o habilitats socials): Capacitat de saber tractar i comunicar-se amb aquelles persones que ens resulten simpàtiques o properes, proporcionen bones vibracions. Es considera una de les claus de la IE.

L'activitat que es proposa a continuació és un conjunt de tasques d'aprenentatge d'un tema que serà "La Intel·ligència Emocional", i per fer-la la dividirem en diferents fases.

1. Preparació de l'activitat a classe: Es formaran grups de treball (treball cooperatiu) de 5 alumnes, on cadascun d'ells haurà de cercar una determinada informació via web sobre la IE. Amb lo que tindrem 5 temàtiques d'estudi per cada grup.

2. Posada en comú de la informació obtinguda: S'agruparan als membres de cada grup que hagin cercat la mateixa informació, i faran una posada en comú de la informació obtinguda. Es faran resums, propostes, comentaris personals, rectificacions, etc.

3. Conclusions: Cada grup d'experts escriu les seves conclusions en una fitxa on posaran les seves conclusions.

4. Debat: El professor moderarà el debat en el que un portaveu de cada grup explicarà a la resta de la classe les conclusions obtingudes de la recerca per internet.

5. Divulgació del treball: Els alumnes hauran elaborar un document –informe sobre les informacions relatades a classe per cada grup d'experts i les seves conclusions sobre la temàtica tractada, que en aquest cas és la Intel·ligència Emocional.
   Aquest document pot variar segons decisió del professor, que pot ser individual, grupal, escrit u oral.

A l'alumne se li proporcionarà adreces d'internet on poden cercar tota aquesta informació i l'avaluació final de l'activitat consistirà en el compliment d'un qüestionari, que servirà per reflexionar sobre la forma de treballar i com ha influït en les relacions amb els companys.

Activitats d'Aprenentatge Emocional: Aprenentatge-Servei (APS) "Conèixer és estimar"

A l'any 2016, la ciutat d'Hospitalet de Llobregat va rebre el "Premi Ciutats Educadores a bones pràctiques de convivència en la ciutat", per la iniciativa "Impuls de l'Aprenentatge-Servei coma eina de convivència, cohesió social, i participació".

Actualment L'Hospitalet de Llobregat és una de les ciutats de Catalunya on es desenvolupen més projectes d'aprenentatge servei, al voltant de 75 experiències que han pogut dur-se a terme gràcies a la implicació d'un centenar d'escoles i entitats que actuen en àmbits socials diversos amb l'objectiu d'enfortir la vocació de servei comunitari. Dintre d'aquest entramat d'activitats cohesionadores destaquem el programa "Conèixer és estimar" que s'imparteix al Centre d'Educació de Secundària "Bisbe Berenguer", i que ha rebut reconeixement per part de diferents estaments públics.

El projecte "Conèixer és estimar" és una activitat inclusiva que es fa des de fa 15 anys i que va néixer de les il·lusions d'una mestra per poder integrar a un alumne discapacitat a l'aula amb la resta de companys.
Aquest projecte educatiu inclusiu està emmarcat en el currículum de l'escola, segueix els principis metodològics d'Aprenentatge i Servei, i consisteix principalment en que un alumne de 3er d'ESO de l'Institut Bisbe Berenguer tuteli un alumne de l'Escola d'Educació Especial (EEE) de l'Escorça.
Al principi les escoles participants eren l'Institut Bisbe Berenguer i l'Escola d'Educació Especial L'Escorça, però fa uns anys, també participa l'Escola d'Infantil i Primària "Prat de la Manta".

L'activitat "Conèixer és Estimar" és una assignatura optativa de 3er d'ESO que pertany al Departament d'Educació Física del Centre, i és un crèdit variable que poden escollir els alumes. L'optativa conté dues hores setmanals que es reparteixen entre dilluns i dijous a l'horari de 10:15 a 11:15 del matí, i a cada jornada es va rotant els espais destinats a fer les activitats per les tres escoles participants. En el cas de l'Institut, ofereix les instal·lacions del gimnàs per fer les activitats.

Al inici del curs els alumnes de l'Institut visiten l'EEE i tenen un primer contacte amb els alumnes amb necessitats educatives especials, i escullen els alumnes amb els que han tingut més afinitat. Després els professors assignen a cada alumne del Centre un alumne de l'Escorça, amb el que tindrà un seguiment més personalitzat.
Les activitats proposades per l'Institut Bisbe Berenguer es preparen juntament amb el seu professor, tenint en compte els diferents graus de discapacitat que presenten els alumnes de l'EEE, i un cop organitzades es dirigeixen a l'EEE per portar als nois al gimnàs del centre. En el gimnàs es realitzen exercicis d'activitat física per poder establir comunicació amb els alumnes discapacitats i poder estimular-los amb exercicis psicomotrius i sensorials. Els jocs proposats són els següents.

- Jocs amb pilotes de diferents mides i colors
- Cucs de tela amb estructura de filferros
- Passejar per les instal·lacions perquè facin exercici
- Utilització de joguines que produeixen sorolls, llums per estimular els seus sentits.

Les sessions estan supervisades pel professor responsable de l'assignatura, però també per tres cuidadores de l'Escorça, per si hagués algun problema amb algun dels alumnes de l'EEE.

Els continguts de l'assignatura optativa "Conèixer és estimar" serien els següents:

- Coneixement del funcionament del cos humà
- Les diferents maneres de tractar les discapacitats
- Normes de joc: Esport adaptat i esport específic
- Construcció de Material
- Activitats de sensibilització
- Avaluació: Dossier de redaccions reflexives sobre l'experiència viscuda

Els objectius d'aquesta iniciativa d'Aprenentatge i Servei serien els següents:

- Fer aflorar sentiments per tal de reconèixer i posar nom a les emocions.
- Identificar i crear la necessitat de gestionar correctament les respostes emocionals
- No evitar el conflicte, facilitar espais i situacions relativament controlables per assajar possibles solucions.
- Extrapolar situacions per tal de poder llegir fàcilment
- Treballar l'empatia, l'autogestió, l'assertivitat, el temps d'espera, l'autocontrol...etc

L'Avaluació de l'assignatura consisteix en una redacció reflexiva personal de cada alumne de l'Institut, que reflectiria les impressions viscudes al principi de l'assignatura, com ha estat el desenvolupament i l'evolució de les classes, i una mirada retrospectiva final sobre com ha estat l'experiència amb aquests alumnes.

L'Aprenentatge Servei és un mètode d'Intel·ligència Emocional que ens permet unir l'aprenentatge amb el compromís social. És una oportunitat per poder materialitzar coneixements de l'escola amb una forta participació social. El programa "Conèixer és estimar" és una metodologia educativa amb l'objectiu principal d'aprendre des del compromís social.

La nostra intenció és que s'incloguin iniciatives com l'APS descrita anteriorment a tots els centres educatius, com una estratègia per poder aplicar l'Aprenentatge Emocional tant a alumnes amb conductes disruptives, com a la resta de companys perquè puguin desenvolupar habilitats socials que els permetin una millor integració en el seu entorn.
Són iniciatives educatives que ja s'estan impartint a varis centres educatius amb molt bons resultats, i que seria interessant el poder aplicar aquesta metodologia als alumnes amb conductes disruptives, amb la finalitat de motivar els alumnes i de reincorporar-los de nou al Sistema Educatiu. Emocionar és Aprendre.

S'han fet reportatges televisius sobre el programa d'Aprenentatge i Servei (APS) "Conèixer és estimar" ,que han sortit recentment en antena, un a TV2 i un altre a TV-LH. A la webgrafia podreu trobar els enllaços de la web

5. CONCLUSIONS

Conclusions sobre l'Aprenentatge Emocional aplicat en alumnes amb conductes disruptives que dificulten l'aprenentatge a l'aula.

Les conductes disruptives són un greu problema que és viu a diari a les escoles, i que dificulten que hi hagi un bon ambient per a l'aprenentatge. Com a solució a aquests comportaments conflictius, proposem una sèrie de tècniques emocionals com a base de l'Aprenentatge Emocional, i que ens poden ajudar com a mètode inclusiu i corrector d'aquests alumnes que molts docents donen per perduts, i que tenen tots els números a engrandir la bossa de fracàs escolar. Però per poder-lo aplicar, els docents necessiten preparació en aquest camp ja que els són peça fonamentat per l'èxit de l'aprenentatge emocional, i el centre ha d'incloure l'educació emocional dintre dels propòsits de formació a tots els nivells i del currículum acadèmic.

El Sistema educatiu actual no és més que un reflex de la Societat actual, i no té en compte la Intel·ligència emocional, com a pilar clau en la personalitat dels alumnes.
L'Escola no posa atenció a tots els estils d'aprenentatge, ni valora per igual totes les intel·ligències o capacitats de l'ésser humà.

Avui dia, aquesta metodologia educativa tradicional està canviant, i des de diferents àmbits educatius s'estan plantejant i posant en pràctica per primera vegada, que de la mateixa manera que practiquem i desenvolupem la capacitat d'escriure ò de fer esport, podem desenvolupar i practicar un conjunt de capacitats que ens permetin relacionar-nos millor amb el mon exterior i amb nosaltres mateixos.

Els plans d'estudi actuals es concentren i limiten en el desenvolupament de les intel·ligències lingüística i matemàtica, ignorant altres possibilitats de coneixement.
Erròniament es pensa que si els alumnes no tenen èxit en el domini de les intel·ligències acadèmiques tradicionals, es pensa que han fracassat, i lo que estem fent és suprimir talents. Però no hem de criminalitzar les classes magistrals tradicionals, i que ara siguin una inapropiada metodologia d'aprenentatge, hem de procurar que siguin participatives i motivadores pels alumnes.

Avui en dia, tant l'àmbit familiar com l'àmbit escolar tenen un alt grau de responsabilitat en l'educació dels nois. Els alumnes viuen pendents del reconeixement dels adults, i és molt important en la seva formació personal com futur adult. A mesura que ens formen com a adults, vivim experiències de diferents tipus, unes de més positives i d'altres de més negatives.

- Les experiències positives i motivadores poden marcar positivament el rumb de les nostres vides, i poden ser clau per el desenvolupament del talent i de les habilitats en les persones.
  Per exemple, assistir a un concert que et motivés tant per tocar un instrument....etc
- Les experiències negatives o paralitzants ens poden marcar negativament, i poden frenar el normal desenvolupament de les nostres capacitats.
  Per exemple el tenir una dura crítica per part del professor que faci que desisteixis en un àmbit concret que t'agradés...etc.

Per tant, ens hem de conscienciar que la responsabilitat tant de pares com de docents és enorme, i que hem d'actuar en benefici de l'alumne. Els pares a casa, han d'estimular, comprendre i encoratjar, i els docents per la seva banda, han de canviar l'enfoc del procés d'ensenyament i d'aprenentatge. Aplicant l'aprenentatge emocional de la Intel·ligència Emocional, i desenvolupant estratègies didàctiques, ens permetrà proporcionar a l'alumne d'eines i habilitats emocionals que el permetran tenir èxit, i tenir una millor i major integració social.

En l'actualitat, les empreses no miren només el currículum del candidat a un lloc de treball, sinó que a més cerquen un conjunt de característiques psicològiques com són.

- Que tingui una bona relació interpersonal amb la resta de companys de la feina
- Que tingui la capacitat de resoldre conflictes
- Que tingui la capacitat de comunicarse.....etc

Són una sèrie de característiques personals que depenen del grau de desenvolupament de les Intel·ligències múltiples, de les que la Intel·ligència intrapersonal i la Intel·ligència interpersonal tenen a veure principalment amb la intel·ligència Emocional.

Victor Küppers segueix la Psicologia Positiva i parla sobre quin és l'èxit educatiu i personal, i ho resumeix en la següent fórmula matemàtica:

V = (C + H) x A

V= Valor de les persones
C= Coneixements
H= Habilitats
A= Actitud

El valor de les persones (V), depèn de tres factors principals, que són els Coneixements, les Habilitats i l'Actitud. Els coneixements (C) s'adquireixen amb l'aprenentatge, després tenim les Habilitats (H) que cada persona desenvolupa amb el temps i amb la seva pràctica, però el tercer factor és l'Actitud (A) o la manera de ser. Són tres factors que no tenen la mateixa importància, mentre que els Coneixements i les Habilitats sumen, l'Actitud multiplica, i és el factor que ens diferencia de ser una persona amb èxit o no. Les persones són valorades no pels nostres coneixements o habilitats, sinó per la nostra manera de ser.

L'entorn ens presenta complicacions, i hem de saber afrontar-les amb una actitud positiva, que no és una cosa innata sinó que és una característica i aspecte de la persona que es pot treballar, i que és la nostra responsabilitat. Els educadors hem de proporcionar als nostres alumnes, tant als que presenten conductes disruptives com els que no, unes eines per poder treballar les nostres emocions i convertir-les en positives, per tenir una actitud positiva.

Aquest aprenentatge emocional ha de donar-se en un context amable, participatiu i motivador, perquè els sentiments i emocions negatives puguin esdevenir positives, i així poder canviar la nostra actitud vers els problemes que se'ns presentin. L'Aula Taller és un espai idoni per proporcionar a aquests alumnes d'eines emocionals que ens permetin gestionar les nostres emocions i conseqüentment les nostres conductes amb la resta de companys.

6. BIBLIOGRAFIA

- *A. Vallés Arándiga (2007) "Programa d'Intel•ligència Emocional per a la convivència escolar PIECE V". Editorial EOS.*
- *Cano-Vindel, A (2004). Costos de los transtornos de ansiedad*
- *Caruso, D. R., Mayer, J. D. I Salovey P. (2002). Relation of an hability measure of emotional intelligence to personality. "Journal of Personality Assessment 79.*
- *Cerezo, F. (2006). Anuario de Psicologia Clínica y de la salud, 2, 27-34*
- *Chóliz, M. (2005). Psicologia de la emoción: el proceso emocional.*
- *Daniel Goleman (2010).* Intel·ligència Emocional
- *Fernández-Berrocal, P. Y Extremera, N. (2002)* La intel·ligència emocional como una habilidad essencial en la escuela. *Revista Iberoamericana de Educación, 29, 1-6*
- *Freire, P. (1997). Pedagogia de la autonomia. Editorial Siglo XXI*
- *García, F. & Doménech, F. (1997). Motivación, aprendizaje y rendimiento escolar Revista Electrónica de Motivación y Emoción, 1, 1-16*
- *Gumpel, T, P.& Meadan, H (2000). Children's perceptions of school-based violence. British Journal of Educational Psychology, 70, (3), 391-404*
- *Henao, J (2005). La prevención temprana de la violència: una revisión de programes y modalidades de intervención. Universitas Psychology, 70, (3), 391-404.*
- *Izard, C. E. (1993) Organizacional and motivacional funcions of discrete emotions. In M. Lewis (Ed.) Handbook of emotions. Nueva York: Guilford Press, pp 631-641*
- *Jadue, G. (2002). Factores psicológicos que predisponen al bajo rendimiento, al fracaso y a la deserción escolar. Estudios pedagógicos, 28, 193-204.*
- *Jadue,G. (2003). Estudios pedagógicos, 29, 115-126*
- *Julián Pérez Porto i Ana Gardey. Publicat: 2011. Actualitzat: 2014*
- *Lewinsohn, P. M. Gotlib, I. H. & Hautzinger, (1997). Tratamiento conductual de la depresión. Siglo XXI Editores.*
- *Martínez-Otero V. (2005). Revista Iberoamericana de Educación, 38, 33-52.*
- *Maturana, H., y Dávila, X (2006). Desde la matriz biològica de la existència humana. Revista PRELAC, 2, 30-39*
- *Papalia, D, Wendkos, S, & Duskin, R. (2005a) Psicologia del desarrollo. Cap 13. Editorial McGraw-Hill*
- *Plutchik, R (1980). Emotion: a psychoevolutionary synthesis. New York: Harper and Row*
- *Projecte de convivència i èxit educativa (2014) Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.*
- *Rozin, P. Haidt, J. & McCauley, C. R.(2000). Disgust. In M. Lewis & J M. Havilland-Jones (Ed) handbook of Emotions, 2nd ed. New York: Guilford Press, pp. 637-653.*
- *Ruiz, I. & Gallardo, JA (2002). Impacto psicológico de la negligència familiar en un grupo de ninos y niñas. Anales de Psicologia, 18 (2), 261-272*
- *Sandin, B. & Chorot, P. (1995). Concepto y categorización de los transtornos de ansiedad. Ed. Mcgraw-Hill pp 53-80*
- *Verlinde, S., Hersen, M & Thomas, J (2000). Risk factors in school shooting. Clinical Psichology Reviw, 20 (1), 3-56*
- *Whybrow, P. C. A kiskal, H. S. & Mckinney, W. T. (1984) Mood disorder; Toward a new psychobiology, Vol. Plenum. New York*
- *Yerkes, R. M. & Dodson, J. D. (1908). The Relation of Strength of stimulus to Rapidity of Habit-Formation. Journal of Comparative Neurology and Psychology, 18, 459-482.*

WEBGRAFIA

- Cecilia Bembibre. URL:https://www.definicionabc.com/salud/ira.php
- http://www.rtve.es/alacarta/videos/para-todos-la-2/para-todos-2-educacion-solidaridad/3817655/
- http://lhdigital.cat/web/digital-h/televisio/veure-video/-/journal_content/56_INSTANCE_ZrP3/11023/10633566